

Italijanski vrabci *Passer x italiae* v slovenski Istri

Mentor: Jurij Hanžel

Udeleženci: Omar Alhady, Aleksander Kozina, Žiga Repotočnik

UVOD

Italijanski vrabec *Passer x italiae* predstavlja prehodno obliko med domačim *Passer domesticus* in travniškim vrabcem *Passer hispaniolensis*. Po prevladujočem mnenju je italijanski vrabec stabiliziran križanec med obema vrstama, ki je že dosegel status samostojne vrste. Po svetu je razširjen na Apeninskem polotoku, na Korziki, Siciliji in Kreti. V Sloveniji gnezdi v Posočju, dolinah Idrije in Bače ter Vipavski dolini (Geister 1995). Posamezni osebki so bili opaženi v mešanih jatah z domačimi vrabci *Passer domesticus* tudi v Ljubljani, Beli Krajini in na Koprskem. Med domačim in italijanskim vrabcem prihaja do križanja. Delež križancev v zahodni Sloveniji lahko presega tudi 30 odstotkov (Grošelj 1981).

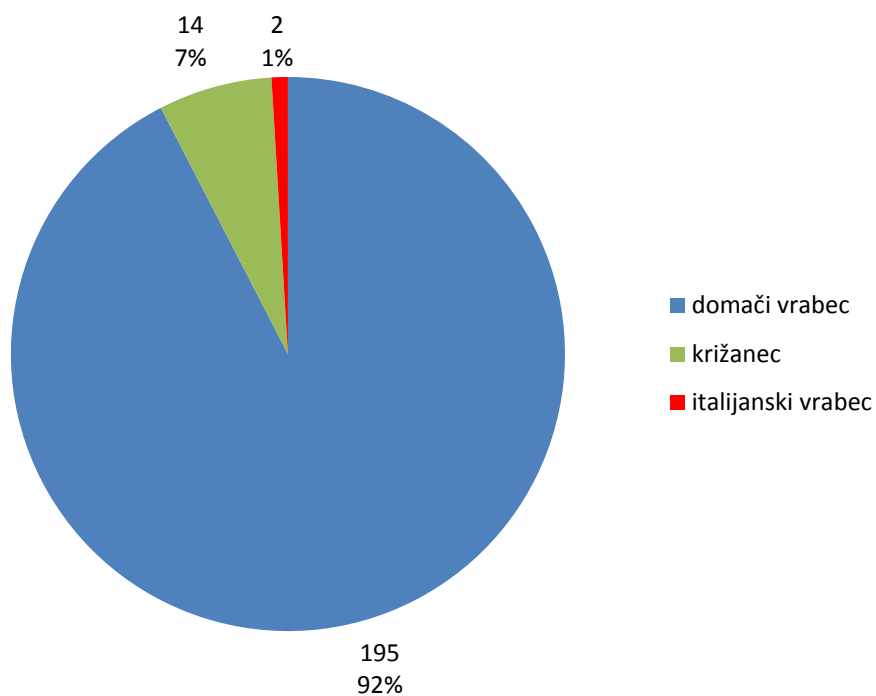
Z raziskavo smo želeli ugotoviti razširjenost ter številčnost italijanskih vrabcev in križancev med italijanskim in domačim vrabcem na območju slovenske Istre. Želeli smo ugotoviti delež posameznih taksonov v tem delu Slovenije ter rezultate primerjati z raziskavo iz Vipavske doline, ki je bila opravljena leta 2008.

METODE

Vrabce smo popisovali med 26. 6. in 1. 7. 2011 v 22 vaseh vzhodnega dela slovenske Istre, kjer smo izvedli območni popis s preštevanjem. Pri tem smo poizkušali čim bolj pregledati posamezno vas. Zaradi velike podobnosti samic italijanskih in domačih vrabcev smo določali le samce, ki se razlikujejo po sivini na glavi in licu ter očesni progji. Domačega vrabca smo določili po sivini na glavi, ki sega do temena in po odsotnosti nadočesne proge, ki bi potekala od kljuna do zaočesnega področja, italijanske vrabce pa po povsem rjavi glavi, beli nadočesni progji, ki sega od kljuna do zaočesnega področja in belem licu. Kot križance smo šteli vrabce, ki sicer imajo malo sivine na glavi, imajo pa tudi belo nadočesno progo kot pri italijanskem vrabcu in svetlejše lice. Prepoznane vrabce smo sproti vpisovali v obrazce., kjer smo jih razvrščali v tri kategorije: domači vrabec, križanec med domačim in italijanskim vrabcem in italijanski vrabec. Popisovali smo od svita do 11. ure.

REZULTATI

V pregledanih vaseh smo prešteli 211 samcev vrabcev. V posameznih vaseh smo opazili od 3 do 23 samcev. Graf 1 prikazuje deleže posameznih taksonov na obravnavanem območju.

Graf 1: Zastopanost vrabčjih taksonov na obravnavanem območju v slovenski Istri (N = 211)

Križanci in italijanski vrabci so bili po območju razporejeni naključno brez kakršnihkoli zgostitev.

RAZPRAVA

Pričakovano je bilo, da bo delež italijanskih vrabcev na obravnavanem območju majhen, saj je slovenska Istra izven glavnega območja razširjenosti te vrste. Kljub temu delež križancev kaže, da je italijanski vrabec na območju pogostejši, kot smo menili doslej. Ti rezultati prav tako kažejo, da je cona križanja med domačim in italijanskim vrabcem širša, kot se je zdelo doslej. Primerjava z raziskavo iz Vipavske doline, kjer je bil delež italijanskih vrabcev 49-odstoten, jasno kaže, da je v slovenski Istri italijanski vrabec mnogo redkejši.

Metodološko priporočilo raziskave iz leta 2008, naj se vrabčje samce išče predvsem na podlagi oglašanja, se na našem območju ni izkazalo za povsem ustrezno, saj so se intenzivno oglašale tudi samice.

Veljavnost kriterijev za določanje križancev bi bilo potrebno preveriti z raziskavami v delih Slovenije, kjer se križanci med vrstama gotovo ne pojavljajo.

LITERATURA

Geister, I. (1995): Ornitološki atlas Slovenije. DZS, Ljubljana.

Grošelj, P. (1981): Italijanski vrabec *Passer domesticus italiae*. *Acrocephalus* 3 (8/9): 23–28.